

Vypořádání připomínek obsažených ve stanovisku Vlády ke sněmovnímu tisku č. 676

1. K bodu 2

K oběma následujícím bodům je nutné uvést, že návrh zákona se nevztahuje záměrně na volby do místních zastupitelstev, protože ty jsou nejvíce náchylné ke zneužití distanční volby. Z téhož důvodu nejsou ani navrhovány pro volby do Senátu.

1.1. K výhradě týkající se osobního výkonu hlasování

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády není v návrhu zákona řešena otázka odpovědnosti za osobní výkon volebního práva, tj. dostatečné zajištění identifikace voliče.

Vypořádání:

Osobní výkon volebního práva je v předloženém návrhu zákona zajištěn prostřednictvím následujících institutů:

- a) Podmínkou výkonu korespondenčního hlasování je předchozí žádost podaná voličem, která musí být opatřena buď úředně ověřeným podpisem voliče anebo podána prostřednictvím elektronického podání opatřeného zaručeným elektronickým podpisem či datové zprávy zaslané prostřednictvím datové schránky;
- b) Identifikační lístek předávaný spolu s hlasovacími lístky obsahuje identifikační údaje voliče a dále text prohlášení, ve kterém volič prohlašuje, že hlasuje osobně;
- c) Identifikační lístek musí být voličem podepsán;
- d) Podání žádosti o korespondenční hlasování nikterak voliče nezbavuje možnosti hlasovat osobně přímo ve volební místnosti; tento způsob hlasování je upřednostňován před hlasováním korespondenčním a volič se kdykoli v průběhu voleb může rozhodnout pro osobní hlasování.

Výše uvedené instituty jsou považovány za dostačující z hlediska požadavku na osobní výkon hlasovacího práva. Pokud by však mělo být více sníženo riziko zfalšování podpisu voliče na identifikačním lístku ze strany třetí osoby, lze do návrhu zákona doplnit požadavek, aby podpis voliče na identifikačním lístku byl úředně ověřen. Tento požadavek však zvýší administrativní a finanční náročnost korespondenčního hlasování pro voliče. Pro voliče, kteří by hodlali využít korespondenčního hlasování kvůli tomu, že jsou krátkodobě či dlouhodobě imobilní by

dokonce takový požadavek mohl vést k tomu, že by korespondenčního hlasování nemohli využít. Cíl navrhované právní úpravy, kterým je mj. usnadnění výkonu volebního práva pro voliče, kteří se z nejrůznějších důvodů nemohou dostavit do volební místnosti, by tak byl do jisté míry zmařen.

1.2. K výhradě týkající se svobodného výkonu volebního práva

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády není v návrhu zákona řešena ani otázka případné manipulace s vůlí voliče, neboť v případě korespondenční volby chybí garance toho, že volič není při volbě pod nátlakem nebo vlivem jiné osoby.

Vypořádání:

Riziko případné manipulace s vůlí voliče v důsledku nátlaku jiné osoby je přirozeným rizikem spojeným s korespondenčním hlasováním. Snížit míru tohoto rizika by bylo možné pouze tak, že by zákon požadoval, aby volič vyplnil identifikační lístek a vložil jej spolu s hlasovacím lístkem do doručovací obálky za přítomnosti notáře, který by jednání voliče ověřil zápisem, v němž by potvrdil, že při jednání voliče nebyla přítomna žádná třetí osoba. Notářský zápis by pak byl další povinnou přílohou zasílanou volebním orgánům při korespondenčním hlasování.

Takovéto požadavky na korespondenční hlasování by však byly nepřiměřené. Korespondenční hlasování by bylo příliš administrativně a finančně náročné.

Předkládaný návrh zákona proto takové požadavky na výkon korespondenčního hlasování nezavádí. Svobodný výkon volebního práva je zajištěn pouze tím, že je preferován osobní výkon volebního práva před korespondenčním hlasováním. Předpokládá se, že pokud by byl volič přinucen jinou osobou vložit do doručovací obálky jiný hlasovací lístek, než který by sám chtěl, dostaví se následně k osobnímu hlasování a tím eliminuje své hlasování korespondenční.

Pro úplnost lze poznamenat, že i v případě osobního výkonu volebního práva existuje určité riziko manipulace s vůlí voliče v důsledku nátlaku třetí osoby, které zákon toleruje, resp. nezavádí žádná opatření, kterými by bylo toto riziko eliminováno. Při osobním výkonu volebního práva sice musí jít volič povinně za plentu, kde může vybrat a případně upravit příslušný hlasovací lístek, přesto však nelze vyloučit situace, kdy volič přijde do volební místnosti s obálkou obsahující pouze jediný hlasovací lístek a současně ve volební místnosti s ním bude přítomna další osoba, která na voliče vyvíjela nátlak a která po celou dobu přítomnosti voliče ve volební místnosti dohlíží na to, aby volič nepřevzal od volební komise novou obálku obsahující všechny hlasovací lístky. I osobní hlasování tak může být manipulováno. I této manipulaci by bylo možné čelit tím, že by voliči vstupovali do volební místnosti vždy po jednom. Jelikož se ale takové opatření jeví nepřiměřené účelu zákona, není zavedeno a riziko manipulace s vůlí voliče je tolerováno.

2. K bodu 3

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády z návrhu zákona nevyplývá, zda náklady spojené s korespondenčním hlasováním budou hrazeny ze státního rozpočtu nebo zda náklady spojené s odesláním hlasu bude hradit volič sám.

Vypořádání:

Tuto výhradu nelze považovat za opodstatněnou. Dle návrhu zákona „*doručovací obálku ... volič zašle nebo osobně předá obecnímu úřadu nebo zastupitelskému úřadu, u kterého je veden ve stálém seznamu nebo zvláštním seznamu*“. Pokud by měl náklady na odeslání doručovací obálky hradit stát ze státního rozpočtu, muselo by to být v zákoně výslovně uvedeno. Jelikož to tam uvedeno není, je zřejmé, že náklady spojené s odesláním hradí sám volič.

Již současná právní úprava například umožňuje odeslat korespondenčně žádost o vystavení voličského průkazu. Zákon v tomto případě také výslovně neuvádí, že náklady na doručení žádosti hradí volič. Přesto je ze znění zákona zřejmé, že tyto náklady hradí volič a nikoli stát.

Pokud by při absenci výslovného zákonného ustanovení o hrazení nákladů souvisejících s výkonem volebního práva měly existovat pochybnosti o tom, kdo hradí poštovné ve výše uvedených případech, mohly by obdobně existovat pochybnosti i o tom, zda by státní rozpočet neměl voličům hradit cestovní náhrady za to, že se dostavili do volební místnosti k osobnímu hlasování.

3. K bodu 4

3.1. K výhradě týkající se zjišťování a sčítání hlasů v zahraničí

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády nejsou v souvislosti se zavedením korespondenčního hlasování v zákoně o volbách do Parlamentu České republiky patřičným způsobem novelizována ustanovení týkající se zjišťování a sčítání hlasů v zahraničí.

Vypořádání:

Ze stanoviska Vlády není zřejmé, jakým způsobem a z jakého důvodu by předmětná ustanovení měla být novelizována. Dle našeho názoru nebylo nutné nikterak upravovat ustanovení § 40 zákona, které upravuje zjišťování a sčítání hlasů provádění okrskovými volebními komisemi i zvláštními okrskovými volebními komisemi v zahraničí.

Navrhovaná právní úprava v § 19b odst. 4 až 6 upravuje postup volebních orgánů týkající se zpracování doručených doručovacích obálek. Po kontrole a zaevidování obdržených podkladů má být hlasovací lístek vhozen do volební schránky. Ustanovení § 40 pak upravuje postup volebních komisí po vyjmutí obálek s hlasovacími lístky z volebních schránek. Předmětná ustanovení tak na sebe plynule navazují a nebylo nutné ustanovení § 40 jakkoli upravovat.

3.2. K výhradě týkající se úpravy povinností obecního a zastupitelského úřadu v souvislosti s korespondenční volbou

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády nejsou v souvislosti se zavedením korespondenčního hlasování v zákoně o volbách do Parlamentu České republiky patřičným způsobem novelizovány povinnosti obecního a zastupitelského úřadu spojené s korespondenční volbou.

Vypořádání:

Ustanovení obsahující výčet povinností obecního a zastupitelského úřadu nebylo nutné novelizovat. Předmětná ustanovení nemusí obsahovat kazuistický přehled všech povinností, které pro příslušné volební orgány vyplývají ze zákona. Například ustanovení § 14b odst. 1 zákona, které stanovuje výčet povinností obecního úřadu, obsahuje v písm. g) též zbytkovou klauzuli, v níž je uvedeno, že „obecní úřad plní další úkoly podle tohoto zákona.“

3.3. K vlivu žádosti o korespondenční hlasování na právo voliče hlasovat osobně

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku mj. uvádí, že Změny § 6 odst. 7 zákona o volbách do Parlamentu České republiky naznačují, že by každý volič měl učinit volbu ohledně způsobu hlasování. Tak tomu ale není, neboť návrh nespojuje se zasláním hlasovacích lístků pro korespondenční hlasování zánik oprávnění voliče hlasovat ve volební místnosti (viz návrh § 19b odst. 6).

Vypořádání:

Uvádí-li ustanovení § 6 odst. 7 zákona, že „výpis ze zvláštního seznamu ... obsahuje seznam voličů oprávněných volit v tomto zvláštním volebním okrsku bez ohledu na to, zda volič zvolil osobní či korespondenční způsob hlasování“, není tímto ustanovení nijak předjímáno, že by každý volič musel učinit rozhodnutí ohledně formy hlasování. Tím spíše z tohoto ustanovení nevyplývá, že by takové rozhodnutí mělo být konečné a neměnné. Ustanovení pouze předjímá, že někteří voliči mohli prostřednictvím žádosti o korespondenční hlasování informovat volební orgán o svém úmyslu hlasovat korespondenčně.

Není důvod, aby zákon spojoval se žádostí o korespondenční hlasování zánik práva hlasovat osobně. Osobní výkon hlasovacího práva je preferován. To, že volič požádá o korespondenční hlasování (zvolí si tento způsob hlasování) proto ještě neznamená, že by toto své rozhodnutí nemohl změnit a dostavit se k osobnímu hlasování. Proto § 6b odst. 1 stanoví: „Volič, který nebude hlasovat ve volební místnosti ve volebním okrsku, kde je zapsán ve stálém seznamu nebo ve zvláštním seznamu vedeném podle § 6 odst. 5 písm. a), může hlasovat korespondenčně...“. Možnost korespondenčního hlasování je podmíněna až tím, že volič nehlasoval osobně. Důvod je ten, že doručovací obálky jsou otevírány po ukončení hlasování na území České republiky před zahájením sčítání hlasů. Pokud se tedy volič dostavil osobně k hlasování a následně volební komise najde jeho doručovací obálku s hlasovacím lístkem, nebude

další hlasování připuštěno (viz úprava v ustanovení § 19b odst. 6). V tomto směru má tak vždy osobní výkon hlasovacího práva přednost před korespondenčním hlasováním.

3.4. Výhrada k možnosti hlasovat do volebního kraje dle místa pobytu voliče

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku uvádí, že nesouhlasí s úpravou, aby voliči, který je zapsán ve zvláštním seznamu voličů, ale má trvalý pobyt na území České republiky, bylo na zastupitelském úřadu umožněno hlasovat do volebního kraje, ve kterém má trvalý pobyt, neboť touto úpravou by mohla být narušena tajnost hlasování, zejména pak v malých zvláštních volebních okrscích. V souvislosti s touto změnou by musel mít každý zastupitelský úřad hlasovací lístky pro všechny volební kraje a vyplňovat zápis o výsledcích voleb pro každý kraj. S tím souvisí podstatně vyšší časová náročnost, vyšší chybovost a náklady.

Vypořádání:

Tuto výhradu lze považovat za opodstatněnou. Zavedení možnosti volit ve volebním kraji dle pobytu voliče mělo vyjít vstříc voličům a umožnit jim hlasovat pro ty politické strany a politická hnutí, která kandidují v příslušném volebním kraji. Navzdory této skutečnosti však lze s vládou souhlasit v tom směru, že volba do volebních krajů by mohla ohrozit tajnost hlasování, navíc není důvod zavádět dvojitý režim pro voliče hlasující v zahraničí (ti, kteří by hlasovali osobně, by volili do volebního kraje určeného losem; ti, kteří by hlasovali korespondenčně, by volili do volebního kraje dle svého místa pobytu).

Z těchto důvodů se navrhneme následující úpravy:

- a) V ustanovení § 6b odst. 3 písm. a) se vkládá následující text: „v případě hlasovacích lístků vydaných či zaslaných zastupitelským úřadem se za příslušný volební kraj považuje volební kraj určený postupem dle § 27 tohoto zákona,“
- b) V ustanovení § 19b odst. 5 se navrhuje vypustit část věty: „zvláštní okrsková volební komise dále zaznamená, do jakého volebního kraje nebo volebního obvodu volič hlasoval“.

4. K bodu 5

4.1. Výhrada k vedení seznamu podle § 33a

Výhrada:

Z navrhované změny zákona o volbě prezidenta republiky není zřejmý záměr předkladatele plynoucí z navrhovaného § 33a odst. 1, konkrétně pak ze slov „nebo ve zvláštním seznamu vedeném podle § 32“. Zvláštní seznam vedený obecním úřadem má povahu jednorázového seznamu, který slouží pro případ umístění voliče v nemocnici, ústavu nebo obdobném zařízení. Navrhovanou úpravou bude docházet ke

zbytečné administrativní zátěži, zejména když volič, který se nachází v takovém zařízení, může požádat podle návrhu o korespondenční hlasování přímo obecní úřad v obci, kde je veden ve stálém seznamu voličů. Obdobná připomínka se váže i k navrhovanému § 33a odst. 2 a k navazujícím ustanovením (§ 42a).

Vypořádání:

Výhradu nelze považovat za opodstatněnou. Návrh zákona je založen na předpokladu, že by volič měl korespondenčně hlasovat u toho volebního orgánu, v jehož volebním seznamu je veden (s výjimkou možnosti volby na voličský průkaz). Není pravdou, že by volič vedený ve zvláštním seznamu mohl podat žádost o korespondenční hlasování (a následně i korespondenčně hlasovat) k obecnímu úřadu, který vede stálý seznam voličů. Ustanovení § 33a odst. 2 i ustanovení § 42a odst. 1 stanoví, že žádost o korespondenční hlasování i samotná doručovací obálka mají být doručeny tomu obecnímu úřadu, kde je volič veden v seznamu voličů.

4.2. Výhrada k neumožnění korespondenčního hlasování ve druhém kole prezidentských voleb

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku dále uvádí, že neumožněním korespondenčního hlasování ve druhém kole volby prezidenta se zavádí ústavní nerovnost pro výkon aktivního volebního práva, aniž by se navrhovatel vypořádal se všemi možnostmi technického řešení; hlasování ve druhém kole je totiž možné např. tehdy, pokud voliči obdrží spolu s hlasovacími lístky pro první kolo i hlasovací lístky pro druhé kolo

Vypořádání:

Výhradu týkající se zavádění ústavní nerovnosti pro výkon aktivního volebního práva je nutné odmítnout. Pravidla týkající se způsobů hlasování budou stanovena předem a budou platit stejně pro všechny kategorie voličů.

Výhradě vlády lze přisvědčit v tom směru, že pokud by s rozesláním hlasovacích lístků pro první kolo voleb byly současně voličům, kteří požádali o korespondenční hlasování, rozeslány též hlasovací lístky pro druhé kolo voleb, nehrozilo by riziko prodloužení celkové doby trvání voleb v důsledku korespondenčního hlasování.

Zavedení takového postupu by si však vyžadovalo rozsáhlejší změnu zákona a navíc by vedlo k zavedení rozdílného přístupu vůči voličům hlasujícím osobně a vůči voličům hlasujícím korespondenčně. Zatímco voliči hlasující osobně obdrží až ve volební místnosti pouze hlasovací lístky kandidátů, kteří postoupili do druhého kola, tak voliči hlasující korespondenčně by obdrželi již 25 dní přede dnem konání prvního kola volby hlasovací lístky všech kandidátů. Takový postup by mohl na řadu voličů působit zmatečně. Volič by totiž obdržel pro druhé kolo voleb hlasovací lístky pro kandidáty, kteří ve druhém kole voleb vůbec nemohou být voleni. To by dle našeho názoru nutně vedlo k navýšení počtu neplatně odevzdaných hlasů.

5. K bodu 6

5.1. Výhrada k nemožnosti občanů jiných členských států EU hlasovat korespondenčně

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku mj. uvádí, že navrhované ustanovení § 5 zákona o volbách do Evropského parlamentu umožňuje korespondenčně hlasovat jen občanům České republiky a nikoli občanům jiného členského státu Evropské unie s bydlištěm v České republice, což je v rozporu s čl. 20 odst. 2 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého mají občané Unie právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu.

Vypořádání:

K předmětné výhradě je nutno uvést, že se nezakládá na pravdě. Ustanovení § 5 vymezuje okruh oprávněných voličů. Mezi voliče nadále náleží občané jiného členského státu, kteří alespoň druhý den voleb dosáhli věku 18 let a jsou po dobu nejméně 45 dnů přihlášení k trvalému pobytu nebo k přechodnému pobytu na území České republiky. Navrhovaná úprava korespondenčního hlasování (zejm. § 30c a § 37a) přitom výlučně užívá termínu „volič“ a nikoli termínu „občan“. Možnost korespondenčního hlasování je tak umožněna všem voličům.

Poznámka pro klienta:

Předmětná výhrada se dále okrajově dotýká též toho, že občanům jiných členských států EU není umožněno korespondenčně hlasovat ze zahraničí. Tato výhrada se pak opakuje též v bodě 7 stanoviska Vlády. Její vypořádání je proto uvedeno v bodě 6.4 tohoto materiálu.

5.2. Výhrada ke stanovení předpokladů pro členství ve zvláštní okrskové volební komisi

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku dále uvádí, že má za to, že podmínky členství ve zvláštní okrskové volební komisi dle § 19a zákona o volbách do Evropského parlamentu by neměly být upraveny odlišně od podmínek členství v okrskové volební komisi dle § 18 zákona o volbách do Evropského parlamentu.

Vypořádání:

Tuto výhradu lze považovat za opodstatněnou. Byť jde o formální záležitost, není důvod stanovit předpoklady pro členství v obou volebních komisích odlišně. Navrhuje se proto následující úprava: v ustanovení § 19a odst. 1 se dosavadní text „*jsou občany, v den složení slibu dosáhli věku 18 let, nenastala u nich překážka v právu volit podle § 5 odst. 2, nejsou kandidáty pro volby do Evropského parlamentu a ovládají český jazyk*“ nahrazuje slovy „*splňují podmínky podle § 18 odst. 2*“.

6. K bodu 7

6.1. Výhrada k odůvodnění nové úpravy hlasování na zastupitelských úřadech v důvodové zprávě

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády návrh zákona zavádí mj. hlasování na zastupitelských úřadech, avšak důvodová zpráva k návrhu zákona zavedení tohoto způsobu hlasování nezmiňuje. Tento způsob hlasování má však nemalé administrativní a finanční dopady, které nejsou v důvodové zprávě vyčísleny.

Vypořádání:

S výhradou lze do jisté míry souhlasit. Důvodová zpráva obsahuje podrobné zdůvodnění základních principů navrhované právní úpravy. Odůvodnění jednotlivých nově navrhovaných ustanovení je však koncipováno poměrně stručně. V tuto chvíli zvažujeme změnu návrhu v této oblasti.

6.2. Výhrada k tomu, že zákon nezamezuje možné dvojí volbě v různých členských státech

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku dále uvádí, že v návrhu zákona není vyřešena otázka zamezení možné kolize dvojí volby do Evropského parlamentu ve dvou členských státech Evropské unie, aby český občan nevolil jak zástupce země, kde pobývá, tak současně zástupce za Českou republiku.

Vypořádání:

Tato výhrada k předloženému návrhu zákona není opodstatněná. Novela zavádí korespondenční hlasování. V zásadě se však nijak nedotýká toho, kteří voliči jsou oprávněni volit. Možnost případné dvojí volby je primárně závislá na splnění předpokladů pro zápis do seznamu voličů. Novela však na těchto předpokladech nic nemění. Riziko dvojí volby tak bude po přijetí zákona stejné, jaké existovalo doposud. Jedinou změnou bude skutečnost, že díky korespondenčnímu hlasování může být případná dvojí volba pro voliče snadnější (tzn. nebude muset dojíždět do více volebních místností).

Novela zavádí mj. možnost hlasování na zastupitelském úřadě. Je proto pravdou, že občan ČR, který dlouhodobě pobývá v jiném členském státě, by mohl volit „za Českou republiku“ na zastupitelském úřadě a současně též za stát svého pobytu. Toto riziko však v současné době existuje také, neboť volič dlouhodobě pobývající v jiném členském státě EU může mít (a pravděpodobně také bude mít) stále nahlášen trvalý pobyt v některé obci v ČR. Proto bude tento občan veden ve stálém seznamu této obce a z toho titulu je oprávněným voličem ve volbách do Evropského parlamentu. Za současné situace tak nic tomuto občanovi nebrání v tom, aby přijel do ČR a volil zde ve volbách do Evropského parlamentu.

Riziko dvojí volby je tak primárně důsledkem toho, že institut trvalého pobytu nekoresponduje se skutečným bydlištěm voliče. Samotné korespondenční hlasování a ani hlasování na zastupitelském úřadě ale riziko dvojí volby nevyvolává.

6.3. Výhrada k tomu, že není řešen souběh použití dvou forem hlasování, tedy prezenčního na zastupitelských úřadech a současně korespondenčního

Výhrada:

Dle stanoviska Vlády není řešen souběh použití dvou forem hlasování, tedy prezenčního na zastupitelských úřadech a současně korespondenčního.

Vypořádání:

Ani tuto výhradu nelze považovat za opodstatněnou. Případné dvojí hlasování voliče v zahraničí je výslovně upraveno v ustanovení § 37a odst. 6 návrhu zákona. Dle tohoto ustanovení platí, že „*Pokud ... zvláštní okrsková volební komise podle záznamu ve výpisu ze ... zvláštního seznamu vedeného zastupitelským úřadem podle § 30 ... zjistí, že volič již hlasoval ve volební místnosti, odloží doručovací obálku spolu s úřední obálkou, kterou přelepí, aby byla zachována tajnost hlasování, a identifikačním lístkem s vyznačením důvodu takového postupu k volební dokumentaci*“. Úprava je shodná pro hlasování v tuzemsku i pro hlasování v zahraničí. Podobně jako v případě voleb do Poslanecké sněmovny je tak úprava založena na preferenci osobního hlasování, jehož případný výkon eliminuje předchozí korespondenční hlasování.

6.4. Výhrada k tomu, že hlasování v zahraničí není umožněno voličům z jiných členských států

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku uvádí, že hlasování v zahraničí nemá být umožněno voličům z jiných členských států Evropské unie, což je však v rozporu s požadavky evropského práva, které požaduje, aby občané z jiných členských států mohli volit za stejných podmínek jako občané domovského státu. Důvodová zpráva tuto odlišnou úpravu nijak nevysvětluje.

Vypořádání:

Dle navrhované právní úpravy mají občané jiného členského státu EU právo volit „na území ČR“ (viz nově formulovaný § 5). Těmto voličům tak není umožněno volit na zastupitelských úřadech ČR.

Navrhovaná právní úprava v tomto směru reflektuje čl. 4 odst. 1 směrnice 93/109/ES o volbách do Evropského parlamentu, který stanoví, že: „Voliči Společenství vykonávají své právo volit a být voleni v členském státě jejich bydliště nebo v členském státě původu. Nikdo nesmí volit v týchž volbách vícekrát než jednou.“

Úprava korespondenčního hlasování občanů tento požadavek respektuje. Cizinec buď bude hlasovat na území ČR (tj. v členském státě bydliště) anebo bude volit ve svém domovském státě.

Je pravdou, že občanům ČR je umožněno volit též v zahraničí a že tato možnost není garantována též občanům EU, kteří by jinak měli právo volit v ČR. V tomto směru se navrhovaná právní úprava může jevit jako problematická.

Jsme však nadále přesvědčeni, že tato skutečnost nepředstavuje rozpor s unijním právem, neboť požadavek na zajištění „stejných podmínek“ pro všechny voliče nelze absolutizovat. Požadavek unijního práva, aby občané jiných členských států EU mohli volit v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu, představuje jeden z problematických aspektů voleb do Evropského parlamentu. Souladnost volebních systémů některých členských států s tímto požadavkem již v minulosti přezkoumával i Soudní dvůr EU. Soudní dvůr v této souvislosti mj. uvedl, že jsou to členské státy, které mají právo stanovit podmínky aktivního a pasivního volebního práva ve volbách do Evropského parlamentu a dále uvedl, že je možné připustit rozdílné zacházení mezi různými kategoriemi voličů, je-li toto rozdílné zacházení objektivně odůvodněno (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 12. 9. 2006 ve věci C-300/04).

V této souvislosti je třeba upozornit na skutečnost, že již dle současné právní úpravy mají občané jiných členských států EU některé povinnosti, které občané ČR nemají, a které činí případný výkon volebního práva pro občany jiných členských států více administrativně náročný. V tomto směru lze odkázat zejm. na ustanovení § 28 zákona, které požaduje, aby si občané jiných členských států EU podali na příslušném obecním úřadě žádost o zápis do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu. Občané ČR takovou žádost podávat nemusejí, jsou jednoduše zapsáni ve stálém seznamu té obce, v jejímž obvodu mají trvalý pobyt. I současná právní úprava tedy zavádí rozdílné zacházení vůči občanům ČR a vůči občanům jiných členských států, toto rozdílné zacházení je však odůvodněno objektivními důvody.

Právě kvůli tomu, že podmínkou pro to, aby občan jiného členského státu měl právo volit v ČR, je trvalý pobyt na území určité obce a předchozí žádost o zápis do seznamu voličů, nepočítala navrhovaná právní úprava s tím, že by občané jiných členských států mohli volit „za ČR“ v zahraničí. Tato skutečnost je dána též tím, že zvláštní seznamy vedené zastupitelskými úřady jsou primárně určeny pro občany ČR, kteří dlouhodobě žijí v zahraničí. Cizinci, kteří dlouhodobě žijí v zahraničí, nejsou obvykle oprávněnými voliči ve volbách do Evropského parlamentu.

Navzdory všem výše uvedeným skutečnostem lze výhradě uvedené ve stanovisku Vlády přisvědčit v tom směru, že pravděpodobně neexistuje žádný objektivní důvod, pro který by mělo být občanům jiných členských států EU, kteří budou zapsáni do seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu vedeném obcí, na jejímž zemi mají trvalý pobyt, aby si požádali o vystavení voličského průkazu a na jeho základě volili (osobně či korespondenčně) v zahraničí.

Z těchto důvodů se navrhuje výhradě vlády (částečně) vyhovět a návrh zákona upravit následovně:

- a) Do ustanovení § 2 odst. 5 se navrhuje vložit následující věta: „*Nestanoví-li tento zákon výslovně jinak, použijí se ustanovení tohoto zákona o výkonu volebního práva a organizaci voleb konaných na území České republiky i pro výkon volebního práva a organizaci voleb konaných mimo území České republiky.*“

- b) Z ustanovení § 5 se navrhuje vypustit sousloví „na území České republiky dále“ nacházející se před slovy „občan jiného členského státu“.

6.5. Důvodová zpráva neodůvodňuje, proč je zaváděn nový systém vedení seznamu voličů

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku dále uvádí, že pro volby do Evropského parlamentu se vede samostatný ad hoc seznam vytvářený pro každé volby do Evropského parlamentu, který vychází ze specifické povahy voleb do Evropského parlamentu. Předložený návrh neodůvodňuje, proč od dosavadní úpravy upouští a zavádí zcela nový systém vedení seznamu voličů.

Vypořádání:

Upustíme od možnosti volit osobně na zastupitelských úřadech. Korespondenční volba poskytuje dostatečnou možnost volit i ze zahraničí.

6.6. Výhrada k délce lhůty pro zajištění doručení hlasovacích lístků na zastupitelské úřady

Výhrada:

Navržená týdenní lhůta pro zajištění doručení hlasovacích lístků na zastupitelské úřady je podle názoru vlády nedostačující s ohledem na nutnost jejich dodání voličům a jejich zpětné zaslání na zastupitelský úřad; návrh nekoresponduje s povinností zastupitelského úřadu nejpozději 25 dnů přede dnem voleb odeslat voliči hlasovací lístky pro korespondenční hlasování.

Vypořádání:

Výhradu lze považovat za opodstatněnou. Týdenní lhůta pro zaslání hlasovacích lístků zastupitelským úřadům je pozůstatkem původní právní úpravy a nereflektuje tak nové požadavky vyplývající z korespondenčního hlasování.

Z tohoto důvodu je navrhováno výhradě Vlády vyhovět a lhůtu prodloužit na 6 týdnů (v tomto směru by mělo být upraveno ustanovení § 26 odst. 4 zákona).

7. K bodu 8

Výhrada:

Vláda ve svém stanovisku uvádí, že v návrhu zákona chybí přechodná ustanovení, která by upravila, jak bude postupováno v případech, kdy by navrhovaná úprava nabyla účinnosti v době po vyhlášení voleb, avšak přede dnem jejich konání.

Vypořádání:

V dosavadní legislativní praxi není obvyklé, aby novely volebních zákonů obsahovaly přechodná ustanovení. Přechodná ustanovení jsou v novelách volebních zákonů používána ve výjimečných případech. Navíc s ohledem na skutečnost, že nejbližšími

volbami, které by mohly být navrhovanou novelizací dotčeny, jsou volby do Poslanecké sněmovny, které se mají konat za více než rok a půl, lze důvodně předpokládat, že zahrnutí přechodných ustanovení do návrhu zákona nebude zapotřebí. Pokud by zákon byl přijat, s vysokou mírou pravděpodobnosti nabyde účinnosti před vyhlášením předmětných voleb.

Pokud by existovalo riziko, že zákon nabyde účinnosti v době po vyhlášení některých voleb, které jsou tímto zákonem dotčeny, lze zvážit doplnění přechodného ustanovení např. v následujícím znění: *„Na volby vyhlášené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se vztahují dosavadní právní předpisy.“*

8. K bodu 9

Výhrada:

Obecná část důvodové zprávy je zpracována nedostatečně, a to zejména v části týkající se hospodářských a finančních dopadů, kdy předkladatel např. opomněl zohlednit náklady v souvislosti se zavedením hlasování na zastupitelských úřadech ve volbách do Evropského parlamentu. Navrhovaná úprava bude mít zcela jistě i dopad na rozpočty obcí, a to zejména v souvislosti s vyšší administrativní zátěží. Řada navrhovaných ustanovení pak ve zvláštní části důvodové zprávy není odůvodněna, případně odůvodnění neodpovídá normativnímu textu. Návrh kromě zavedení korespondenčního hlasování zavádí nově ve volbách do Evropského parlamentu i hlasování na zastupitelských úřadech a upouští od dosavadního vedení seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu. Důvodová zpráva však tyto novelizace a její důvody buď zcela opomíjí, nebo obsahuje odůvodnění v rozsahu jedné věty, které je nedostačující, zejména když se zavádí nové prvky, které nenavazují na dosavadní úpravu a její principy.

Vypořádání:

Důvodová zpráva uvádí, že návrh povede k navýšení administrativně-technických výdajů. Je pravdou, že není podrobněji rozebíráno, jakých všech orgánů se toto navýšení výdajů bude týkat a stejně tak nejsou tyto zvýšené náklady vyčísleny. V oblasti přímé volby na zastupitelstvech navrhujeme změnu.